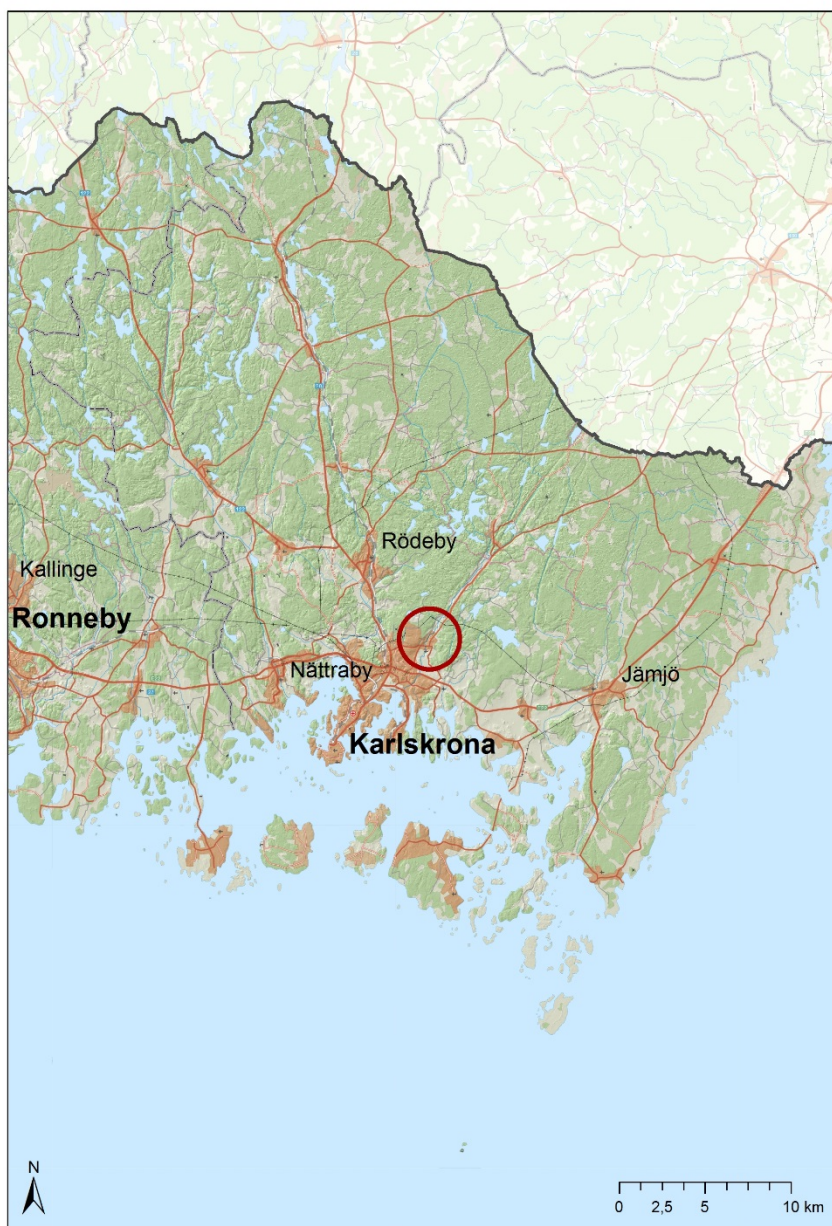

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410218 Lyckebyåns dalgång

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Ulrika O Widgren

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410218 Lyckebyåns dalgång**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 11,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-30

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat och kommun

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3260 - Mindre vattendrag

9020 - Nordlig ädellövskog

9110 - Näringsfattig bokskog

9190 - Näringsfattig ekskog

91E0 - Svämlövskog

1029 - Flodpärlmussla, *Margaritifera margaritifera*1355 - Utter, *Lutra lutra*1383 - Hårklomossa, *Dichelyma capillaceum***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Lyckebyåns dalgång bidrar till uppfyllandet av miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar.

I Lyckebyåns dalgång är de prioriterade bevarandevärdena kopplade till vattendraget och arterna flodpärlmussla, utter och hårklomossa som är beroende av ån. Även ädellövskogen, med företrädesvis ek och bok, i sluttningarna ner mot vattendrag är högt prioriterade. Merparten av skogen i området är nyckelbiotopklassad av Skogsstyrelsen. Den är också i sin helhet inom Blekinge utpekad av Riksantikvarieämbetet till nationellt särskilt värdefull och på sträckan från mynningen till Rävsjön är den klassad som nationellt värdefull av Naturvårdsverket och Fiskeriverket

Beskrivning av området

Natura 2000-området Lyckebyåns dalgång är beläget mellan Augerums gård och Mariefors nordost om Karlskrona. I dalgångens södra del löper en grusås, vilken till större delen är utformad som en dalfyllnad. Under årens lopp har ån längs aktuella sträckan, cirka en kilometer, skurit sig djupt ner i sedimenten. Ån har här ett slingrande lopp med många forssträckor, ett flertal små öar i åfåran och strandbrinkar med nipbildningar. Öarna är bevuxna med lövträd och kantas liksom stränderna av ymniga bestånd av safsa. Lyckebyån är ett artrikt vattendrag och utgör framförallt ett viktigt reproduktionsområde för havsöring i de nedre delarna samt ål i sjöarna uppströms. Förutom öring, bäcknejonöga och elritsa finns även id, vimma, sik, abborre, gädda, lake, mört och ål i Lyckebyån. På sträckan mellan Mariefors och Krokkelund finns en liten och fragmenterad population av den rödlistade arten flodpärlmussla. Strömvattenmiljöerna samt reproduktionen av havsöring är avgörande för dess framtida existens. Dessutom finns det relativt gott om växtplatser för hårklomossa och även utter finns i ån. Längs åsträckan bedrivs ett relativt omfattande fritidsfiske. Tack vare närheten till tätorten, områdets lättillgänglighet och dess naturskönhet är området attraktivt för friluftslivet. En vandringsled finns längs ån. De naturliga förutsättningarna i Lyckebyåns avrinningsområde med sur berggrund, omgivande barrskogar, stora torvområden och mestadels grunda, näringsfattiga sjöar med kort omloppstid, medför att vattensystemet är ytterst känsligt för yttre påverkan. Under 1900-talet har vattenkvalitén försämrats genom atmosfäriskt nedfall och olika former av mänsklig påverkan, vilket inneburit förändrade förutsättningar för många arter. Sedan slutet av 1900-talet har dock olika analysresultat från provtagningar av vattenkvalitén visat på förbättrade värden. Lyckebyån är dricksvattentäkt för Karlskrona kommun.

Kring Lyckebyån har sedan gammalt legat flera småindustrier och idag finns två dämmen i anslutning till området; vid Lyckeåborg i norr och vid Augerums herrgård i söder. I anslutning till båda dessa dämmen finns iordningställda vandringsstrappor för havsöring. Området är starkt kulturpräglad genom platsen för Mariefors pappersbruk och linoljeslageri och det finns bland annat en välbevarad, kallmurad vattenränna längs östra sidan av ån. Nedre delen av området består av en flack ström som troligen är rensad, vilket ses på de större block som ligger utmed åns kanter, men även rester från sprängda stenar. Sträckan från strax norr om Augerum upp till Mariefors är uppdelad i tre fåror, dels den kallmurade vattenrännan, dels en delvis sänkt huvudfåra och längst västerut en gammal, torrlagd turbinränna. Den delvis sänkta huvudfåran är mycket fin i de nedre delarna med en varierande botten av sten, block och grus. Däremot är andelen död ved i vattnet låg och behöver förbättras.

De relativt låga men branta sluttningarna längs ån är bevuxna med en ädellövskog av naturskogskaraktär där arter såsom bok, lind, ek, avenbok, lönn, alm, klibbal och ask (starkt hotad) ingår. Trädens storlek varierar, men det förekommer många medelgrova träd och flera riktigt grova individer av framförallt bok. Det finns en hel del död ved i form av nedfallna grenar och stammar, samt enstaka stubbar. Buskskiktet är artrikt med hassel, olvon, hagtorn, skogstry och nyponros. Den höga och jämna luftfuktigheten ger goda förutsättningar för en värdefull och artrik flora och fauna. Det finns flera rödlistade eller i övrigt skyddsvärda arter vedlevande insekter, kryptogamer och svampar. Fågellivet är artrikt med forsärla, backsvala (nära hotad), strömstare, kungsfiskare (sårbar) och mindre hackspett (nära hotad).

Vad kan påverka negativt

Vattendraget

- Åtgärder eller verksamheter i eller i anslutning till ån som riskerar att förändra åns hydrologi, vilket kan resultera i uteblivna eller onaturliga vattenståndsfluktuationer samt påverka olika arters livsmiljöer negativt. Exempel på åtgärder är dämning och rensning av åfåran.
- Vandringshinder i ån och i anslutande vattendrag, vilka orsakar försämrade spridningsmöjligheter för åns arter.
- Ökat vattenuttag (särskilt under sommarmånaderna) med påföljande lågt vattenflöde, risk för högre vattentemperatur, lägre syrgashalt samt torrläggning.
- Igenväxning i åfåran, till exempel efter solexponering avverkning, vilket leder till försämrat vattenflöde och risk för onaturliga översvämningar.
- Försurning av vattendraget kan leda till ökad risk för exponering av giftiga metaller samt utarmning av bland annat fisk- och musselbestånd. Exempel på åtgärder som kan bidra till ökad försurning av vattendraget är omställning från lövskog till barrskog.
- Försämrade vattenkvalitet. Många av åns arter kräver rena, syrerika bottenar och är mycket känsliga för bland annat grumlande ämnen, näringsämnen, humusämnen, bekämpningsmedel och sedimentation. Miljögifter kan störa vattenlevande arters reproduktion och kan leda till direkt förgiftning, minskad fertilitet och ökad dödlighet. Exempel på verksamheter eller åtgärder i anslutning till ån eller i dess tillrinningsområde som kan orsaka ovanstående är täkt, rensning av diken, skogsbruk eller andra avverkningar, jordbruksverksamhet, omställning från betesmark till åker, fiskodling samt utsläpp från punktkälla (till exempel avlopp).
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för intensivt i förhållande till åns produktionsförmåga.
- Utsättning av främmande arter eller fiskstammar, liksom rymning från exempelvis fiskodlingar, vilket bland annat kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och orsaka genetisk försämring.

Skogen

- Skogsbruksåtgärder i anslutning till vattendraget kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i svåmlövskogen och även ändrar förutsättningarna för till exempel beskuggning av vattendraget (temperatur- och syreförändring).
- Fragmentering leder till minskad kontakt mellan ädellövskogsområden, brist på genflöde mellan populationer samt kanteffekter. Alltför produktionsinriktat skogsbruk i angränsande ädellövskog kan också ge dessa effekter, genom att omgivande skog då kan komma att sakna naturskogsvärden som gamla, grova träd, död ved och mulmhål.
- Brist på död ved. Död ved skapar viktiga miljöer för vattenlevande arter, ger skydd för vattenlevande rovdjur, ökar antalet livsmiljöer, fångar in löv som utgör föda för smådjur samt minskar vattenhastigheten, vilket gynnar födosök hos fiskar.
- Erosion genom avverkning intill vattendraget.
- Omställning från lövskog till barrskog bidrar till en ökad försurning av vattendraget.
- Alsjuka har påträffats i Helgeå och är ett hot även för alla Blekinges vattendrag.
- Invasiva arter som tysklönn kan konkurrera ut naturligt förekommande arter.

Flodpärlmussla

- Brist på lämplig värd fisk. Flodpärlmusslan är beroende av en reproducerande stam av lämplig värd fisk för sin egen fortlevnad.

Utter

- Miljögifter påverkar utterns reproduktionsförmåga negativt.

Hårklomossa

- Dämningsåtgärder och solexponering vid avverkning. Hårklomossan är beroende av ett jämnt och fuktigt mikroklimat. Förhöjd vattentemperatur till följd av avverkning av strandnära skog kan även utgöra hot mot andra av vattendragets arter.

Bevarandeåtgärder

Enligt 7 kap 28§ i miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 27§. Detta gäller verksamheter eller åtgärder så väl inom som utanför Natura 2000-området. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.

Skydd för området

Arbetet med att bilda naturreservat på sträckan Augerum i söder till Lyckeåborg i norr har påbörjats under 2017.

- Områdets ytvatten skyddas enligt vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap miljöbalken, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.

- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom Lyckebyåns dalgång har Länsstyrelsen 2015 beslutat om utökat strandskydd till upp till 300 meter.

- Beslut om vattenskyddsområde enligt 7§ 2st Hälsoskyddslagen. 1995. FS 1986:4 A4.

- Fisket i Lyckebyån regleras i Fiskeriverkets föreskrifter om fiske i sötvattensområdena (FIFS 2004:37). Fisket av havsöring är begränsat tidsmässigt, förbud gäller under tiden 1/10- 31/12. Fiskeriverkets föreskrifter om fiske i sötvattensområdena (FIFS 2004:37). Utsättning av fisk kräver tillstånd enligt Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) om utsättning av fisk samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar.

- Uttern är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845). Enligt artskyddsförordningen är det inte tillåtet att avsiktligt fånga, döda eller störa uttrar. Det inte heller tillåtet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden.

- Flodpärlmusslan är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845) samt 5 § Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Fridlysningen började gälla i Sverige 2001. Enligt Artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt fånga eller döda flodpärlmusslan. Artskyddsförordningen förbjuder även import, export och förvaring av levande exemplar samt försäljning av levande och döda exemplar av arten.

- Hårklomossa. Vilt levande exemplar av arten är fridlyst enligt 8§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att i den omfattning som framgår av bilaga 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada hela eller delar av exemplar.

Behov av åtgärder

Vattendraget

- Fortsatt arbete med åns vandringshinder för att ge Lyckebyåns fauna fria vandringsvägar.

- Information till markägare och verksamhetsutövare, genom till exempel vattendragsvandringar, om Lyckebyåns värden och förutsättningarna för dessa. Bör samordnas mellan Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Karlskrona kommun.

- Upprätta skötselområden för vattnet vid kommande arbete med naturreservat.

- Information, dialog och förebyggande arbetet med berörda för att förhindra inplantering och utsättning av icke-inhemska arter (till exempel amerikansk bäckröding och regnbåge) i Lyckebyån och dess tillflöden.

Skogen

- Bekämpning av invasiva arter som exempelvis tysklönn.
- Gran kan behöva tas bort i ädellövs skogen.
- Vidkroniga träd behöver frihuggas.
- Svämöarna behöver inventeras.

Omgivande landskap

- För att förbättra förutsättningarna för Lyckebyån kan gröna skogsbruksplaner, skogscertifiering eller frivilliga avsättningar för skogsfastigheter uppströms och i anslutning till Natura 2000-området vara effektiva redskap. Information till markägare och verksamhetsutövare bör samordnas mellan myndigheter.
- Upprätta samverkande planer för skötsel av vatten, skog och jordbruksmark. I planerna ska hänsyn tas till vattendraget och dess värden.
- Skapa ekologiskt funktionella kantzoner utmed vattendraget. Kantzonerna bidrar till att skapa gynnsamma livsmiljöer för arter i och i anslutning till vattendraget. De ger bland annat föda, påverkar mikroklimatet och fungerar som reningsfilter.

Arter

- Genomföra de prioriterade åtgärder som föreslås för Blekinge i Åtgärdsprogram för flodpärlmussla.
- Restaurering av miljöer som påverkats av rensning och dämning i vattendraget, för att återskapa bra lek- och uppväxtområden för fisk och för åns stormusslor, samt för att återskapa naturliknande flödesdynamik och bra livsmiljöer för åns övriga flora och fauna, till exempel för hårklomossa och svämlövskogar.
- Inventera utterpassager vid vägbroar. Där det idag saknas lämpliga faunapassager för utter vid vägbroar ska sådana anläggas.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3260 - Mindre vattendrag

Areal: 2,43 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Lyckebyån rinner inom Natura 2000-området ovanpå isälvsmaterial som är utformat som en dalfyllnad. Ån har skurit sig djupt ner i sedimenten och slingrar fram i ömsom lugnare vatten, ömsom mer strömmande partier med många forssträckor där närmiljön omväxlande utgörs av erosions- och sedimentationspartier med regelbundet blottlagd jord och förekomst av branta strandbrinkar med nipbildningar. Naturliga omgivningar med strandskog/svämskog, våtmarker och mader behövs för att upprätthålla livsmiljöer, vattenkvalitet och en naturlig näringsomsättning. Strandskogen är viktig för beskuggning av strandnära partier och för tillgången på substrat i form av nedfallande material, stambaser, socklar och död ved i eller i anslutning till vattendraget. Lyckebyån är ett av regionens större vattendrag med goda förutsättningar för hög produktion av laxartad fisk. Åfårans fysiska utformning med bra fall och variationsrika miljöer erbjuder speciella fördelar. Lyckebyån utgör ett viktigt reproduktionsområde för havsöring, framförallt i de nedre delarna, samt ål (akut hotad) i sjöarna uppströms. I ån förekommer ett naturligt bestånd av storvuxen havsöring, intressant inte minst för fritidsfisket. Nedströms Lyckeby kraftverk leker även vimma och sik. Dessutom finns abborre, bäcknejonöga, elritsa, gädda, lake, mört och ål i Lyckebyån.

På sträckan mellan Mariefors och Krokellund, precis norr om Natura 2000-området, finns en liten och fragmenterad population av den rödlistade arten flodpärlmussla (starkt hotad). Ingen reproduktion av musslan har noterats. Strömvattenmiljöerna samt reproduktionen av havsöring är avgörande för musslans framtid. Det finns relativt gott om växtplatser för hårkломossa (nära hotad) utmed ån, utter finns i ån och forsärla, strömstare, kungsfiskare (sårbar), backsvala (nära hotad) och mindre hackspett (nära hotad) har noterats längs åsträckan.

Samtliga fiskarter gynnas av fria vandringsvägar längs vattendraget. Största hindret utgörs av kraftverkens dammbyggnader i huvudfåran. Genom sämre fungerande eller obefintliga fiskvägar hindras fisken från att nå fram till sina lek- och uppväxtområden. Dammbyggnaderna dämmer även upp delar av de ursprungliga lek- och uppväxtområdena vilket innebär att mängden lämpliga lek- och uppväxtområden minskat. I de nedre delarna av Lyckebyån finns en rad kraftverk som hindrar fisk från att vandra fritt i systemet. Dessa är från Östersjön och uppåt: Lyckeby, Augerum, Lyckeåborg och Biskopsberg. Längre upp i ån förekommer ytterligare ett flertal vandringshinder. Dammbyggnaderna vid samtliga nämnda kraftverk utgör var för sig vandringshinder för fisk av alla storlekar och arter.

Lyckebyån är dricksvattentäkt för Karlskronas kommun. Provtagningar i Lyckebyån visar att vattendraget har en god buffertförmåga (motstånd mot försurning), är starkt färgat, fosforbelastningen är låg och kvävebelastningen måttlig. Två mätstationer berör Lyckebyåns dalgång specifikt, Mariefors där elfiske utförs årligen och Lyckeby där fysikaliska och kemiska parametrar provtas. Ån kalkas årligen och provtas inom kalkeffektuppföljningen. Vattnet är väl syresatt, näringsrikt och har efter omfattande kalkningsåtgärder en god buffertkapacitet i huvudfåran. Ett problem som blivit större med åren är det ökade färgtalet i Lyckebyåns vatten. Humuskornen sätter sig på fiskens romkorn, vilket leder till att de självdör.

Ett samarbetsprojekt har genomförts mellan Länsstyrelsen i Blekinge, Karlskrona kommun och Lyckebyåns fiskevårdsområdesförening. Syftet med arbetet är att långsiktigt säkra en god

vattenkvalitet i Lyckebyån så att den biologiska mångfalden kan bevaras och att vattendraget uppnår God ekologisk status, samt att skapa en större motståndskraft inför pågående klimatförändringar. Projektet har bland annat inneburit framtagande av åtgärdsplan, utrivning av vandringshinder, planer för fiskvägar och habitatrestaurering. År 2016 revs vandringshindret i Augerum.

Inom vattenförvaltningens arbete med EU:s ramdirektiv för vatten har så kallade vattenförekomster utpekats. En vattenförekomst är ett homogent område, exempelvis en sjö eller en sträcka i ett vattendrag. De utpekade vattenförekomsterna får fastställda miljö kvalitetsnormer, vilka ställer krav på vattenkvaliteten vid en viss tidpunkt. Lyckebyån i N2000 området Lyckebyåns dalgång ingår i vattenförekomsten Lyckebyån Östersjön – Bäck från Stora Havsjön. Den sammanvägda ekologiska statusen för Lyckebyån bedöms till måttlig på grund av status för fisk, bottenfauna (ingen konstaterad reproduktion av flodpärlmussla) och försurning, (2013). Bedömningen stöds även av den hydromorfologiska bedömningen (konnektivitet och morfologiskt tillstånd).

Bevarandemål

Arealen mindre vattendrag ska vara minst 2,43 ha. Vattendraget ska ha en naturlig flödesdynamik och en hög konnektivitet utan vandringshinder, varken i huvudfåran eller i anslutande vattensystem. Den kemiska och fysikaliska vattenkvaliteten ska vara så god att den inte utgör något problem för flodpärlmusslans förnyring. Vattendraget ska ha en för naturtypen naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar samt god tillgång på lämpliga livsmiljöer både i och i anslutning till vattendraget. Naturlig vattenståndsfluktuation ska upprätthållas, vilket minskar risken för försämrad vattenkvalitet då närmiljön utgör en fungerande buffertzona, tillåter fri vandring av arter upp och ned i vattendraget samt till biflöden, förhindrar onaturlig erosion och sedimentation, samt skapar goda förutsättningar för en hög biodiversitet.

Död ved ska förekomma i vattendraget. Ån ska kantas av funktionella kantzoner. Intilliggande skogslandskap ska ha ett högt lövinslag. Havsöring och bäcknejonöga ska finnas i reproducerande stammar och hårklomossa, utter och flodpärlmussla ska finnas i långsiktigt livskraftiga bestånd. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst God.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt eller minskande. För att nå ett gynnsamt bevarandetillstånd för vattendraget krävs åtgärder för att förbättra konnektiviteten, skapa en naturlig flödesdynamik och förbättra vattenkvaliteten. Skyddet av Lyckebyån behöver förstärkas så att åns värden bevaras. Dessutom behöver viktiga livsmiljöer i ån restaureras.

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 3,28 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den nordliga ädellövskogen återfinns i områdets norra och södra delar. I norr växer skogen i sluttning ända ner till ån. I söder övergår den magra ekskogen på hållmarken i mer näringsrik ädellövskog med inslag av framförallt bok och ek, men även avenbok, ask (starkt hotad), alm (akut hotad) och lönn, samt enstaka sötkörbär och idegran (fridlyst i Blekinge). Tysklönnen är en invasiv art och återfinns även som äldre stammar i området. Tysklönnen bör bekämpas. Delar av skogen är blockrik. Området har delvis inventerats inom ramen för regional miljöövervakning och här har hittats arter som glansfläck, liten sönderfallslav (nära hotad), enstaka lönnlav, rostfläck och gammelekslav (sårbar), samt guldlockmossa och platt fjädermossa.

Bevarandemål

Arealen av nordlig ädellövskog ska vara minst 3,3 hektar. Ädellövträd av alm, ask, ek och lönn eller andra ädellövträd ska dominera trädskiktet. Dock ska bok bara tillåtas sparsamt och ädellövträd som alm, ask och lönn ska alltid gynnas. Det ska finnas minst enstaka gamla, grova och senvuxna träd och för yngning av nya träd som efterträdare till ädellövträden. Tysklönn, eller andra främmande vedväxter, ska inte förekomma i området. Det ska finnas åtminstone måttligt med död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar och gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Området ska ha en rik lundflora. Mossor som guldlockmossa och olika fjädermossor ska förekomma på träden och även typiska arter av lavar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott. Träd av tysklönn behöver tas bort, liksom inväxande gran. Vidkroniga träd behöver frihuggas.

9110 - Näringsfattig bokskog

Areal: 3,77 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stora delar av skogen i områdets mellersta delar utgörs av bokskog som sluttar tämligen brant ner mot ån. I vissa delar förekommer större inslag av ek, men bok dominerar. Det finns även enstaka inslag av avenbok och lönn. Fältskiktet är mycket sparsamt, ibland förekommer inslag av vitsippa och enstaka blåsippa. Tysklönn återfinns även som äldre stammar i området, framförallt väster om ån, nära vattnet. Tysklönnen är en invasiv art. Området har delvis inventerats inom ramen för regional miljöövervakning och här har hittats rikligt med glansfläck, samt enstaka rostfläck, rosa lundlav (sårbar), lönnlav, liten sönderfallslav (nära hotad) på ek, guldlockmossa, platt fjädermossa, bokvårtlav (nära hotad), stiftklotterlav (nära hotad) och gammelgranslav. På en rötad ek nära ån, på åns östsida hittades en av landets idag få kända förekomster av *Reichlingia leopoldii* (ej bedöm hotkategori), en liten, svart, oansenlig, men intressant skorplav!

Bevarandemål

Arealen näringsfattig bokskog ska vara minst 3,8 hektar. Trädskiktet ska utgöras av bok med inslag av andra ädellövträd som ek, avenbok och lönn. Det ska finnas gamla och grova träd och förnyring av nya träd som efterträdare till bok och i den mån de förekommer även av andra, naturligt förekommande, ädellövträd. Småskaliga naturliga processer som åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Trädskiktet blir därigenom olikåldrigt och flerskiktat. Gamla och grova träd ska vara allmänt förekommande liksom död ved i olika former, inklusive levande träd med döda träddeklar. Det ska finnas åtminstone enstaka träd med bohål och gärna vidkroniga träd med mulm. Tysklönn eller andra främmande arter av vedväxter ska inte förekomma. Mossor och lavar såsom guldlockmossa, platt fjädermossa, rosa lundlav, bokvårtlav och stiftklotterlav ska förekomma på flera träd.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms gott. Mängden död ved bör öka. Träd av tysklönn ska tas bort.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 1,13 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsfattiga ekskogen förekommer i områdets sydvästra delar, vilken karaktäriseras av magra hållmarker med ek och enbuskar, enstaka oxel och tall. Hållmarken övergår succesivt i den nordliga ädellövsbogen. En del av ekarna är senvuxna. Naturvårdsintressanta arter som förekommer på träden är fällmossa, spädfrullania, glansfläck, gammelgranslav på ek, liten sönderfallslav (nära hotad) och lönnlav. I fältskiktet växer bland annat blåbär, kruståtel, fårsvingel, ljung och stensöta. Inväxande gran intill senvuxna träd kan behöva tas bort.

Bevarandemål

Arealen av näringsfattig ekskog ska vara minst 1,2 hektar. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av ek. Bok ska inte tillåtas ta överhanden. Det ska finnas död ved i olika former, inklusive levande träd med döda träddeklar, tämligen allmänt och träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska förekomma genom en mosaik av täta respektive öppna och lite mer glest beskogade delar. Gran, inväxande träd, buskar och sly ska inte tillåtas ta överhanden eller skada biologiskt gamla och värdefulla träd i området. Främmande trädarter ska inte förekomma. Typiska arter av mossor, lavar och svampar, såsom fällmossa, glansfläck och liten sönderfallslav ska förekomma allmänt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

91E0 - Svämlövskog

Areal: 0,88 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Svämlövskogen återfinns som ett par mindre fastmarks-delytor på åns östra strand i norr, på västra sidan en längre sträcka och en sväm-ö i södra delen av ån. I trädskiktet återfinns al, ask (starkt hotad), ek, samt enstaka gran, bok, lönn och rönn. Al och ask omgivet av vass, växer på ön i åns södra delar. Landskogen utgörs av ett smalt område mellan ån och ädellövbranten. I fält- och buskskikt ses bland annat hallon, örnbräken och missne. Hårklomossa är noterad längre nedströms svämlövskogen, men det kan finnas enstaka förekomster även i svämlövskogen.

Bevarandemål

Arealen svämlövskog ska vara minst 0,9 hektar. Vattenståndet ska variera på ett naturligt sätt och översvämningar ske regelbundet och säsongsvist, vilket påverkar skogarnas dynamik och struktur. Lövträd ska utgöra ett dominerande inslag. Det ska finnas gamla träd och förnygring av nya träd som efterträdare av al, ask och andra lövträd. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddelar. God förutsättning för hårklomossans livsmiljö ska finnas längs stränderna och safsa samt missne ska växa längs stränderna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som gott. Det är oklart vilken mån de översvämmas regelbundet och typiska arter behöver inventeras.

1029 - Flodpärlmussla, *Margaritifera margaritifera*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Flodpärlmusslan är helt knuten till rinnande vatten med sand-, sten- eller grusbotten och tillräckligt hög strömhastighet för att igenslamning inte skall ske. Vattnet får heller inte vara för surt eller näringsrikt. Ett surt vatten minskar möjligheten för musslan att bilda skal och det ökar risken för frisättning av aluminiumjoner i vattnet vilket är giftigt både för musslor och fisk. Unga musslor, och framförallt glochidielarver, är mest känsliga för låga pH värden. Ett alltför näringsrikt vatten innebär en ökad produktion av organiskt material som leder till igenslamning av botten samt syrebrist då materialet ska brytas ned. Detta är negativt för både musslor och värdfiskar då både småmusslor och rom dör av syrebrist.

Mussellarverna (glochidierna) lever upp till 10 månader som parasit på gälarna hos öring eller lax. Lokal reproduktion av värdfiskbestånden är därför betydelsefull, särskilt eftersom det framför allt är ung öring som fungerar som värd. Det krävs även att det finns en tillräckligt kraftig öring- eller laxstam så att glochidielarverna har goda chanser att hitta en fiskgäle att haka fast på. Svenska studier visar att det krävs minst fem årsungar av öring per 100 kvadratmeter för att musselbestånden ska ha god reproduktion. Efter det att den lilla musslan släppt taget om fiskens gäle gräver den ner sig i botten substratet. Där lever den i upp till 8 år, tills den når en storlek av 10-15 mm. För god tillväxt, andning och näringsfiltrering, måste den hamna på en plats i en sand- eller grusbotten som genomströmmas av friskt vatten. Efter denna fas börjar musslorna sticka upp ur botten substratet.

Flodpärlmusslan blir vanligen könsmogen i 15–20-årsåldern. Den är hermafroditisk och honor kan under vissa förhållanden uppträda som hannar och befrukta sig själva. Spridning sker inom det aktivitetsområde som utnyttjas av småöringar, särskilt viktig är spridningen uppströms. Vandringshinder kan omöjliggöra återetablering av en utgången lokalpopulation. En flodpärlmussla blir vanligtvis 70-80 år i södra Sverige men kan i norra Sverige bli betydligt äldre än 100 år. Den äldsta kända individen hittades i Norrbotten och uppmättes till 280 år.

Flodpärlmussla är känd från ett fåtal lokaler på en begränsad sträcka av 2,7 km i ån, från Krokulund i norr till Mariefors i söder. Övervakning av flodpärlmussla ingår i den regionala miljöövervakningen och i Lyckebyån finns 15 lokaler som återinventeras med tre till sexårs intervall. Flodpärlmussla är känd från 6 lokaler i Lyckebyån, varav endast fyra har haft levande individer. Alla funna musslor är mer än 11 centimeter och ingen föryngring har konstaterats. Senaste inventeringen utfördes 2016 på två lokaler vid Mariefors, varvid endast ett par levande musslor hittades.

Bevarandemål

Flodpärlmusslan skall ha en reproducerande och livskraftig population i ån och naturtypen mindre vattendrag ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området bedöms som minskande. Ökad konnektivitet och fler habitatförbättrande åtgärder är nödvändigt.

1355 - Utter, Lutra lutra

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

För ett livskraftigt bestånd av utter krävs stora områden med mer eller mindre sammanhängande vattensystem. Uttern har förhållandevis stora hemområden, honornas omfattar cirka 28 kilometer strandlängd och vuxna hanars omkring 45 kilometer strandlängd. De kan variera i storlek beroende på områdets topografi och individuella skillnader. För utterhanar påverkas områdenas storlek också av närvaron av andra uttrar, speciellt andra hanar. Mellan könen kan hemområden överlappa och en hanes hemområde kan omfatta en eller flera honors.

Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder riklig tillgång på lättillgänglig föda året om och där det finns områden där den kan vila ostört och föda upp ungar. Födan består mestadels av fisk, men de äter även grodor, kräftor, större insekter, fåglar och mindre däggdjur. En vuxen utter konsumerar föda motsvarande 1-1,5 kilo fisk per dag. Uttern är känslig för miljögifter. Den har relativt goda möjligheter att sprida sig om det finns tillgång på lämpliga vatten. Ensamma uttrar kan förflytta sig mycket långa sträckor. Uttern är rödlistad som nära hotad.

Utter eller spår av utter har på senare år observerats vid flera tillfällen längs Lyckebyån. Vid senaste inventeringen av utter i länet (år 2007 och 2008) hittades utterspår på tre platser. Observation av utter har det senaste året gjorts i trakterna runt Kättilsmåla och norr om Augerum, den senare inom Natura 2000-området Lyckebyåns dalgång.

Bevarandemål

Uttern ska ha en reproducerande, stabil eller ökande population längs ån. Dess utbredningsområde ska inte minska. Den ska ha förutsättning att förekomma utmed hela ån och ända ut i kustbandet. Uttrar ska på ett säkert sätt kunna passera under större korsande vägar, för att minska risken för trafikdödade djur. Uttern är beroende av ett välmående vattendrag och naturtypen mindre vattendrag ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för utter bedöms som gott i Lyckebyån.

1383 - Hårklomossa, *Dichelyma capillaceum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Hårklomossa växer normalt på stenblock, trädbaser och basen av buskar (framförallt pors) utmed stränder av sjöar och långsamt rinnande vattendrag där vattennivån har stora och naturliga fluktuationer. Mossan är knuten till den zon som översvämmas och dränks varje år och växer bara vid stränder med ganska stor vattenståndsamplitud.

Inom området är arten känd från tre lokaler, och växer där rikligt på såväl trädbaser (främst al) som på stenar. Sannolikt finns fler växtplatser inom Lyckebyåns dalgång.

Bevarandemål

Populationen av hårklomossa ska vara stabil eller ökande sett till antalet individer och mängden substrat med förekomst av arten. Området ska ha en naturlig hydrologi med naturliga vattenfluktuationer som innebär högvatten under vinterhalvåret och lågvatten under sommaren, samt bibehållen beskuggning av stränderna. Naturliga hydrologiska processer i vattenmiljöer ska även påverka skogens dynamik och struktur. Lövträd ska utgöra ett dominerande inslag i strandkanten och det ska finnas gamla träd av al eller ask med socklar och buskar av vide eller pors. Mindre vattendrag, som är hårklomossans livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade naturtypen.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott.

Dokumentation

- Andersson, Rickard. 2002. Vedinsektsinventering av Lyckebyåns dalgång vid Augerum. Länsstyrelsen i Blekinge Län, 2002. Opublicerad Rapport.
- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2017-03-31).
- Lyckebyåns Vattenförbund har dessutom sammanställt ett flertal opublicerade rapporter med analysresultat från fysikalisk-kemiska undersökningar inom programmet för samordnad recipientkontroll i Lyckebyåns avrinningsområde inom Blekinge, Kalmar och Kronobergs län. Lyckebyåns Vattenförbund. 2000. Lyckebyån 2000.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2002. Baskartering av skog i skyddade områden, typiska och egna indikatorarter. Skog PC. Opublicerat material.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Beslut om utvidgat strandskydd för Karlskrona kommuns kust och skärgård, Blekinge län, Dnr 511-2099-2014.
- Länsstyrelserna. 2016. Epifytiska lavar och mossor i bokskog- utvärdering av miljöövervakning i södra Sverige 2011-2014.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Skogsstyrelsen. 1995. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 8162-1995.
- Steiner, Eva. 2000. Lyckebyåns vattenkvalitet förr och nu. Karlskrona Vattenverk.
- Svenskt ElfiskeRegiSter (SERS). 1995. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för akvatiska resurser. <http://www.slu.se/elfiskeregistret> [2017-04-26]
- VISS VattenInformationsSystem Sverige, www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta.

Natura 2000 - SE0410218 Lyckebyåns dalgång

